

Schriever Kees Visscher van 'cursus Gronings'

Den denk ik: Hou zol zo'n man nou tegen zo'n wichie proaten?

Door Johan Poppen

18-2-1987

■ VEENDAM — t Begun is maistieds stoer. Doarom heur ie Kees Visscher votdoalek ook even stennen, as e tegen Gré van der Veen op 26 november 1986 veur les 10 van de 'cursus Gronings' wat zeggen mout over 'Schriever wezen': „Ik loop aiglieks aaltied mit verhoalen in mien heufd. Mor k heb zo waaineg tied om ze op te schrieven”.

Tja, zo gait dat, as ie wat in de kop hebben en dat zel 'even' oet de penne. En verdold, aaltied op t ongelegenste ogenblik is der wat aans. Hou gait dat bie Kees? Ie mouten 'de map' van de PBC (wéér 22 bladzieden der bie en sikkom vol: leste vaar lessen kinnen allenneg mor dun meer wezen...) hebben om dat persies te waiten. Zoas Kees ons leste moal in les 9 Gré van der Veen als schriefster oetstokken dee, zo koom wie deur heur nou ales aan de wait over hom. Veendamers onder mekoar, vertraauwder kin t ja nait.

VERMICELLIDEUZEN

Op legere schoul in Hoogezaand haar Kees de drang om te schrieven al. „Mien moe gaf mie aaltied van dij lege vermicellideuzen. Dij scheurde ik din uut mekoar, volde de flappen noar boeten tou en op dij widde achterkaanten schreef ik din mien verhoaltjes. Mit n anilinepotlood, doar je van dij blaauwe lippen van kregen as je de punde in de mond deden. Ik wait nog wel dat kinder mie op stroade uutlagden: 'Hai het weer verhoaltjes schreven!'”

Nou is e, zegt Gré, „een schrijver, die zowel in het Nederlands als in het Gronings publiceert, maar beide talen als gelijkwaardig beschouwt. Ideeën voor verhalen kunnen elk moment op hem afkomen, maar eerst wanneer het raamwerk in zijn hoofd zit, met brokstukken van dialogen, soms al met een slot, komt de drang tot schrijven. *Din kin k ook nait langer wachten, din mag t ook zoaterdag wezen, dat t schitterend weer is, dat k aiglieks in toene mout, din begun k te schrieven. Ik bin de haile dag bezeg*”.

HAKWERK

Na de eerste aanzet begint het grote hakwerk: „Zol k dij man dat nou wel zeggen loaten of is t meschain te sentimenteel? Te dreuge? Hou zol zo'n man nou tegen zo'n wichie proaten? En mout ik dat wichie nait wat serieuzer reageren loaten?” Dat is het geboorteproses van het verhaal en na de tweede of derde versie begint het bijslippen van de zinnen.

„Dij zin is te laank, dat gedailte mout nog wat kórter. Ik bin doar hail sekuur in. Mien ogen en mien geest mouten nait ieder moal weer hoaken blieden aan n woord, dat ik dink: dat haar toch

▲ Kees Visscher

aans most”. Pas na de zesde of zevende versie heeft het verhaal zijn definitieve vorm gekregen. Aan zijn bundel 'Appels in t paark' zou hij niets meer willen veranderen”.

POSTZEGELS

n Verhaal oet dij (bekroonde) bundel stait in dizze les 10 (veurdad ik t vergeet: mörnoavend te

draogen heurd in december '85, in de Geert Teisweke op t Knoal, op de literaire oavend. 'De doagen wazzen gries as aaske; t wol nooit recht licht worden'. Hail slicht zee e zien tekst en hai keek der voak bie of vuilde hai weer dij onmacht van dou om der wat tegen te doun, wat heur vrundje Marcus van Gelder en deur hom ook heur, as kwoajonges, overkwam. 'De gele ketoenen steern, doar van Jood op ston, leek wel te gluien as n zunnemie in aal dat gries en graauw van dizze triestege dag’.

ONVAAILEG

Doar kregen gounend van zien luusteroars dou troanen van in d ogen. Nait, dat Kees sentimenteel wuir. Ie waiten ja hou e doar zulm op bedocht is, dat t nait 'te slim' wodt ('hakwerk' dus). Nee, zo ainvoudeg en zuver haar e de gedachten verwoord, dij elk en aine noavuilen kon, dij ook de traainen noar Duutslan die zien hoes veurbie rieden zain het. Dij t roupen om eten weer heurt en braifkes as lamschoten widde vogels weer oet de hoge coupéroamen dwarrelen zugt, as de Dood, dij aal dij jeuden over de grup wachten zel, vlak veur station Winschoot t saain bie mesiene-fabriek nog even op 'onvaaileg' zet het.

Visscher beschrift in 'Postzegels' wat der gebeurt op t perron hail mooi en ook wat lu boeten t hek der bie denken. In leste zinnen let e 'de stem des volks' en hou kinder van de nije generoatsie dat veuroordail aaltied weer weer noaproaten zellen, heuren op n menaaijer, „zó schrijnend, maar raak beschreven, dat dit tot de hoogtepunten van deze bundel gerekend mag worden”.

Zegt Gré over Kees Visscher. En wieder: „Een boeiende schrijver, die ons met zijn zorgvuldig proza aan het denken zet. Mogen sommige van zijn verhalen in het verleden spelen, andere hebben eigentijdse problemen als onderwerp. En daarmee voldoet hij aan de taak, die hij zich als Groningstalig schrijver stelt”.

LOL OM SIETSE

Schrieven over Evert en Bientje, mensen van vrouger: mooi. Mor óók over Edwin en Bianca, kinder van dizze tied, zoas Kees ons op leste Dag van t Grunneger Bouk op t Knoal toch beloofd het. Ik zai hom al zoegen op zien penne, as e doar tied veur moaken kin. En k heur hom ook n luk beetje spiedelk stennen over reacties van luusteroars, dij zok wel de buutse oet laggen om de lol van 'Sietse op zien fietse’, mor nait de tragiiek van dij olle Alexander Cohen, dij allenneg weerom kwam, deur hebben (*oet zien voordracht 'En zol Grunnen nait zingen?', op t Mollebone-festival in Delfziel, in december '86*).

Most mor zo rekenen, Kees: de goie verstoanders heurst nait, dij genotteren in stilte. Asmim mit troanen in d ogen. Is dat nait t mooiste veur n Schriever?

heuren op Radio 1 Noord, om twinteg veur zeuven) ook medel veur Kees zien schrieverij 'met hakwerk en bijslippen'. Dat Gré van der Veen doarveur 'Postzegels' kozen het, ligt zeker nait allenneg aan heur goie neuze veur wat goud en geef is. t Het ook wat te moaken mit heur aigen hefinnerns as kind aan oorlogstied, woar ze ook over schreven het. Ik ken joe dat zó zeggen: in elf verhoalen bundeld as 'Eerlieks woar gebeur'd' (1985), les 9. Woar zo'n map al nait goud veur is... Ik heb Kees 'Postzegels' veur t eerst zulm veur-